

Betänkandet (SOU 2021:25) ”Struktur för ökad mot- ståndskraft” (Ju2021/00971)

TU – Medier i Sverige (Tidningsutgivarna) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får anföra följande.

Offentlighet och sekretess

TU noterar att vissa förslag lämnas om ändringar i offentlighets- och sekretesslagen och offentlighets- och sekretessförordningen.

Som TU uppfattar förslagen innebär de endast konsekvensändringar i och med att utredningen föreslår att en ny lag, lagen om kommuner och regioners beredskap, ska ersätta lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Då förslagen sålunda inte innebär några ändringar i sak har TU inget att erinra.

Samhällsviktig verksamhet

I betänkandet (s 388 ff) diskuteras begreppet ”samhällsviktig verksamhet”. En definition av begreppet föreslås bli införd i beredskapsförordningen. Enligt definitionen ska det avse ”*verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet*”.

TU delar uppfattningen att en definition av begreppet är angelägen för att skapa en ökad tydlighet och samsyn mellan aktörer i samhället kring vad samhällsviktig verksamhet är.

Det är även viktigt för förutsägbarheten, men är i sin tur naturligtvis villkorat av vad som närmare ska anses ingå i definitionen.

Under senvintern 2020 uppkom, till följd av pandemin, frågan om stängning av skolverksamheter. Riksdagen antog därför en lag om tillfällig stängning av skolverksamheter vid extraordinära händelser i fredstid som gjorde det möjligt att besluta att stänga skolor (grundskolor och förskolor) med anledning av corona-smittan.

Lagen innebar också en skyldighet för det allmänna att säkerställa att barnomsorg (förskola och fritidshem) skulle upprätthållas för att föräldrar med samhällsviktiga funktioner ska kunna fortsätta jobba.

Regeringen beslutade därefter en förordning där det i § 17, punkt 2.5 klargjordes att *"information och kommunikation"* är en sådan samhällsviktig verksamhet, som omfattas av rätten till barnomsorg.

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) antog därefter föreskrifter (MSBSF 2020:3) där enligt punkt 5b. *"framtagande och förmedling av nyheter och samhällsinformation"*, utgör *"samhällsviktig verksamhet som omfattas"*.

Situationen var oförutsedd och även om riksdag och regering arbetade snabbt, så innebar det ett antal veckor av betydande oklarhet, oförutsägbarhet och osäkerhet för medieföretagen om huruvida de och deras medarbetare skulle omfattas av begreppet "samhällsviktiga funktioner". Det gällde också att säkerställa att definitionen omfattade alla led, till exempel tryckeri, IT och distribution.

Frågan ställdes nu aldrig på sin spets, men TU har därmed uppfattat att medieföretag – i vid mening – anses vara klassificerade som samhällsviktiga verksamheter.

Enligt TU:s mening måste det dock förebyggas att en sådan situation av osäkerhet upprepas.

TU noterar i det sammanhanget att det i en bilaga 4 till utredningen (s 632 ff) återges en PM från MSB, daterad 2020-10-27, där det anges att *"MSB har för avsikt att arbeta tillsammans med berörda aktörer för att utveckla arbetet med att precisera vilka samhällsfunktioner som är*

nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Arbetet ska vidare exemplifiera vilka typer av samhällsviktig verksamhet som behövs för att upprätthålla respektive samhällsfunktion”.

TU utgår från att detta inte innebär någon förändring av synen på mediernas roll, betydelse och klassificering som ”samhällsviktig verksamhet” samt att mediebranschen involveras i ett sådant arbete.

Övrigt

TU har i övrigt inga synpunkter på de förslag som lämnas i betänkandet.

Stockholm 2021-06-11

TU – Medier i Sverige

Thomas Mattson
Tf VD

Per Hultengård
Jurist